

คืนกล้วยไม้สู่ธรรมชาติ

โดย

ระพี สาคริก

*****

เรื่อง "คืนกล้วยไม้สู่ธรรมชาติ" หน้าเสนอนี้ หากใครปฏิบัติ อย่างแน่นแฟ้น และเข้าถึงความจริงได้ ความหวังอันพึงได้รับ คงไม่เพียงช่วยให้กล้วยไม้อยู่ได้เท่านั้น หากยังให้โอกาสแก่ สรรพชีวิตทั้งหลายรวมถึงเพื่อนมนุษย์ทุกรูปลักษณะสามารถที่จะ ดำรงอยู่ อีกทั้งร่วมกันทำหน้าที่สนองประโยชน์สุขแก่กันและกัน ได้อย่างมั่นคงให้ เชื่อถือได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอีกด้านหนึ่ง การมุ่งปฏิบัติอย่างแน่นแฟ้นย่อมส่งผลสะท้อนกลับมา เสริมสร้าง รากฐานตนเองให้มองเห็นคุณค่าที่แท้จริงของชีวิตได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

*****

ธรรมชาติคือแม่บังเกิดเกล้าของทุกชีวิตและสรรพสิ่งต่างๆ ซึ่งเราแต่ละคนผู้เกิดมาและมีสภาพทั่วไปเป็นปกติ พึงปฏิเสธเสียมิได้ อนึ่งหากยังดำรงชีวิตอยู่อย่างมีสติสามารถหวนกลับมาสำรวจตนเองแม้เพียงชั่วครู่ เพื่อนำ พิจารณาว่า มีสิ่งใดบ้างที่ปรากฏชัดอยู่กับตัวเราแต่ไม่ได้สืบเนื่องมาจากธรรมชาติในขั้นพื้นฐาน ดังนั้นแม่สิ่งอื่น ๆ รวมถึงกล้วยไม้ซึ่งคนกลุ่มหนึ่งได้หยั่งรากฐานความรักลงสู่สังขารอย่างลึกซึ้งก็เช่นเดียวกัน

ดังนั้นแม้ใครหลายคนผู้ปล่อยชีวิตให้เอาแต่ก้าวไปข้างหน้า โดยมุ่งอยากได้สิ่งซึ่งคนต้องการด้านเดียวอย่างขาด สติ แต่ในที่สุดก็คงต้องตายและพบว่าแม่สิ่งซึ่งเป็นส่วนต่าง ๆ ของร่างกายตนเองเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ถือเป็นสิ่งหวงรัก หวงหน้าก็จำต้องคืนกลับสู่ธรรมชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่พ้น

ยิ่งไปกว่านั้นสิ่งซึ่งพบได้จากภาพสะท้อนอันสอนให้คิดค้นหาความจริงก็คือ บุคคลในซึ่งชีวิตตนเองจบลงด้วยมีเงื่อน ไขเป็นเหตุตกค้างอยู่ในรากฐานจิตใจว่า **จะไม่ให้อะไรแก่หน้าไหนทั้งสิ้น คงคิดแต่จะเอาจากคนอื่นสิ่งอื่นด้านเดียวเท่านั้น** คำตอบซึ่งยืนยันความจริงอย่างปฏิเสธไม่ได้ก็คือเมื่อถึงช่วงใกล้จะตายย่อมหอบเอาอะไรในค้ำันวัตถุไปไม่ได้สัก- อย่าง แต่อีกด้านหนึ่งย่อมได้รับการผูกคิไวให้ต้องหอบเอาไปด้วยอย่างชัดเจนก็คือ **เงื่อนไขซึ่งแฝงอยู่ในรากฐาน- ความรู้สึกของจิตใจ** ซึ่งคงไม่มีใครช่วยได้แม้แต่สมาชิกในครอบครัวอันมีความใกล้ชิดที่สุด

ในช่วงที่ผ่านมาของสังคมหากมองแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง ดู ๆ ไปแล้วทำให้อัครรู้สึกไม่ได้ว่า ภาพซึ่งสะท้อน ออกมาปรากฏเท่าที่พบทั่ว ๆ ไป เสมือนว่ามนุษย์กำลังมุ่งหน้าเอาสิ่งซึ่งคนสร้างขึ้น มาใช้ปกคลุมพื้นผิวโลกให้หมด แต่ ครั้นหันไปมองอีกด้านหนึ่งกลับเห็นว่า **จริง ๆ แล้วสิ่งซึ่งนำมาใช้ในการสร้างก็มาจากผืนแผ่นดินอันสืบเนื่องมาจาก พื้นฐานธรรมชาติ** นั้นเอง จึงทำให้เชื่อมั่นว่าแม้มนุษย์จะตกเข้าไปอยู่ในสภาพที่เหิมเกริมแค่ไหน ตัวเองก็ยังคงต้อง อาศัยธรรมชาติอยู่วันยังค่ำ แต่จากผลของการมุ่งมองไปเพียงด้านหน้าย่อมบ่งบอกได้ด้วยตัวของมันเองว่า คนใน- สภาพ เช่นนี้คงไม่อาจมองเห็นสังขารซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานตนเองอย่างถึงความจริงได้

ดังนั้น ในพื้นฐานแนวคิดซึ่งล้มความสำคัญของธรรมชาติ หากเข้าไปปรากฏอยู่ในรากฐานชีวิตบุคคลโดยอ้อมการดำเนินชีวิตได้ว่า วันหนึ่งข้างหน้าไม่เร็วก็ช้าคงต้องได้รับผลสะท้อนกลับมาสอนให้รับเป็นบทเรียนไว้ และยังมีการกอดเก็บไว้นานเพราะความประมาท เมื่อถึงเวลาและจังหวะเหมาะ ก็ยิ่งทำให้ได้รับผลรุนแรงยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามลำดับส่วนของเหตุและผลที่เป็นจริง

ในเมื่อมองภาพรวม ๆ ของมนุษย์ที่ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันย่อมปรากฏเห็นได้สัมผัสได้อย่างหลากหลาย เมื่อได้รับผลกระทบซึ่งสะท้อนกลับมาให้เห็นบทเรียนแก่ชีวิต บ้างก็รู้สึกได้ช้าได้เร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มซึ่งรู้สึกก่อนย่อมเริ่มมีการคิดการพูดกันในทำนองว่า คดีการกินสิ่งนั้นสิ่งนี้สู่ป่าสู่ธรรมชาติแม้กระทั่งกล้วยไม้ซึ่งกำลังสะท้อนภาพอันโดดเด่นห้วยหมากในสังคมปัจจุบัน แต่การหยิบยกเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งของพรณไม่มากแล้วเน้นย้ำทำให้รู้สึกว่า มีการแผ่กระจายแผ่ไปทั่วให้ต้องค้นหาความจริงกันต่อไปอีก

คงจะพบกับภาพซึ่งกำลังปรากฏให้เห็นได้ในขณะนี้ ที่มีกรกล่าวว่าจะต้องกินกล้วยไม้สู่ป่าและกินสัตว์ชนิดนั้นชนิดนั้นสู่ป่า ยิ่งไปกว่านั้นหากมองเลยสิ่งซึ่งได้ยินได้ฟังไปแล้ว ยังอาจพบกับภาพพฤติกรรมนำปฏิบัติที่มีการนำต้นกล้วยไม้ซึ่งได้รับการเพาะเมล็ดและเลี้ยงไว้ในสวนหรือในบ้านของคนไปปลูกไว้ในป่า แม้ว่าบางรายจะมีการปลูกไว้ให้เจริญแข็งแรงถึงระดับหนึ่งแล้ว โดยอ้างว่าหากนำไปขณะที่ยังเล็กอาจไปไม่รอดเนื่องจากช่วยตัวเองไม่ได้

จากอีกด้านหนึ่งซึ่งแม้จะมีการกีดกันง่าย ๆ อย่างที่กล่าวแล้ว เมื่อนำปฏิบัติจริงโดยที่ลงมือทำกันไปสักช่วงหากไม่ละเลยต่อการติดตามเพราะมีความรักความสนใจ ผลที่ปรากฏก็น่าจะช่วยให้จุกคิกกันได้ไม่มากนักน้อย เพราะคงพบว่าชีวิตไม่ว่าลักษณะใดซึ่งนำมาไว้กับบ้านแม้ช่วง เวลาหนึ่งแล้วกลับไปปล่อยป่าเมื่อเวลาผ่านไปได้ระยะหนึ่งไม่ว่าเร็วหรือช้า อย่างไรก็ตามแต่ละมีโอกาสสืบพืชพันธุ์ต่อไปเลยแม้ไม่หลงเหลือให้เห็นต่อไปอีกนานเท่าใดนัก ยิ่งไปกว่านั้นหากหันมามองที่ป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป่าซึ่งอยู่บนพื้นฐานที่มาตามธรรมชาติอันถือว่ามีความหมายอย่างลึกซึ้ง และควรถือว่คือพื้นฐานรองรับชีวิตอย่างสำคัญยิ่ง ก็ยังคงหมดไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดน่าจะพบว่า แทบไม่มีป่าที่แท้จริงให้หน้าชีวิตใดไปปล่อยให้เชื่อมั่นได้อีก นอกจากป่าซึ่งมนุษย์ทำขึ้นและนำมาอ้างเพื่อประโยชน์อย่างอื่น

กรณีดังกล่าว ที่พบด้วยตนเอง จึงใคร่ขอนำประสบการณ์จากชีวิตซึ่งปฏิบัติจริงมาแล้วไว้ ณ ที่นี้ โดยที่ปัจจุบัน ผู้เขียน มีอายุผ่าน 72 ปีบริบูรณ์มาแล้ว เมื่อหวนกลับไปพิจารณาถึงช่วงซึ่งตนเองยังมีอายุประมาณ 40 ปี ได้นำบรรดาศิษย์ในมหาวิทยาลัยกลุ่มหนึ่งขึ้นไปสู่บริเวณป่าของจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งมีสภาพเป็นภูเขา และนำกล้วยไม้ซึ่งที่กิดจากการเพาะเมล็ดในขวดและปลูกไว้ช่วงหนึ่งโดยที่พิจารณาเห็นว่ามีความแข็งแรงพอสมควรไปปลูกไว้ตามต้นไม้ในจุดต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าเหมาะสม แต่กลับพบในที่สุดว่า ไม่มีกล้วยไม้ชนิดดังกล่าวหลงเหลือให้เห็นในบริเวณนั้นอีก และทั้งสภาพแวดล้อมของป่าก็เสื่อมโทรมลงไปจนแทบจะหมด

แต่สิ่งซึ่งพบได้ภายหลังจากผลดังกล่าวและควรถือว่ามีความค่าอย่างยิ่งหลังจากหวนกลับมามองที่ตนเองก็คิด ทำให้รู้สึกแจ้งว่านี่คือวิถีการ เรียนรู้ถึงสังขรณ์ชีวิตของ เด็กคนหนึ่งผู้รักและสนใจปฏิบัติกรรากฐานแนวคิดความเชื่อของตนให้รู้ถึงความจริงได้อย่างแจ้งชัดในแต่ละช่วงชีวิตเท่านั้น

เมื่อมาถึงขั้นนี้ยังทำให้พบกับสังขรณ์ชีวิตอีกสิ่งหนึ่งว่า หากไม่มีวันนี้ย่อมไม่มีวันนี้ เพื่อนำมาถ่ายทอดสู่ชนรุ่นหลัง

จากประสบการณ์ดังกล่าว น่าจะสอนสิ่งที่มีคุณค่าอย่างยิ่งแก่แต่ละคนผู้มีโอกาสสัมผัส เพื่อช่วยให้มองสู่อีกทิศทางหนึ่งซึ่งน่าจะมีภาพของสังขรณ์ที่ต้องการให้เห็นได้ชัดเจน เพราะแนวคิดความรู้สึที่หยิบยกมาเป็นตัวอย่างตามันไม่อาจช่วยให้มองเห็นผลที่แท้จริงก็ว่าจะลองหวนกลับมามองสู่ทิศทางตรงข้ามกันดูบ้างหากไม่ยึดติดจนเกินไปนัก ซึ่งจริง ๆ แล้วบนทิศทางใหม่นี้เอง ทุกคนมีโอกาสที่จะเข้าถึงความจริงได้ไม่ยาก เนื่องจากมีคำตอบภายในตัวของมันเองรออยู่อย่างพร้อมมูลแล้ว

นั่นคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นความจริง สามารถค้นได้ปฏิบัติได้ทีละคนเองโดยแท้ แต่สำหรับชีวิตบุคคลผู้ที่ยังคง
เข้าไม่ถึง เห็นคงต้องปล่อยให้ไปไปตามกระแสและโอกาสซึ่งแต่ละคนพึงมองเห็นจากรากฐานตนเองอย่างอิสระ
และเชื่อมั่นว่าวันหนึ่งข้างหน้าไม่เร็วก็ช้าคงมองเห็นและนำมาใช้ประโยชน์แก่ชีวิตได้อย่างรู้คุณค่า

ในสังคมปัจจุบัน ภาพที่เห็นได้ชัดเจนและเชื่อว่ายังกงเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ ก็คือ ภาพของสังคมปลาย
เหตุ หรืออีกนัยหนึ่ง สังคมซึ่งถือภาวะยึดติดอยู่กับภาพที่เป็นเปลือกนอกของสิ่งต่าง ๆ เข้าไว้ในรากฐานอย่างลึกซึ้ง
จึงถูกกำหนดโดยธรรมชาติที่ปรากฏอยู่ในตัวเองให้มุ่งมองปัญหาด้วยทิศทางออกสู่ภายนอก และมองเน้นไปยังด้านซึ่ง
เป็นรูปวัตถุ ด้วยน้ำหนักที่หนักกว่าอีกด้านหนึ่ง

เมื่อกล่าวถึง ธรรมชาติของกล้วยไม้ แม้ธรรมชาติของเรื่องอื่น ๆ ก่อนการมองไปยังภาพของกล้วยไม้ชนิดนั้น
ชนิดนี้และมองว่าต้นไม้อะไรก็ต้นไม้อะไรก็กล้วยไม้ซึ่งมีร่างกายแต่ละคนสัมผัสได้ หากมองย้อนกลับน่าจะเห็นภาพ ธรรม-
ชาติของมนุษย์ ซึ่งยังไม่เท่านั้นคงต้องค้นหาให้ลึกจะพบว่า มี วิชาแห่งความรักความสนใจอันพียงนำความรู้สึกไปรู้ได้ถึง
คุณค่าที่แท้จริง ดังที่ได้นำมาเขียนเป็นบทความไว้ในหนังสือชื่อ กล้วยไม้ในดวงใจ ในโอกาสซึ่งวัยตนเองครบ 6 รอบ

หากเข้าไปในสิ่งดังกล่าวได้ชัดเจนก็น่าจะเห็นอีกภาพหนึ่งติดตามมาด้วยว่า ไม่ว่าจะมองที่กล้วยไม้หรือสิ่งอื่นใด
ย่อมมีธรรมชาติซึ่งเชื่อมโยงถึงกันคนได้ และหยั่งรู้ที่รากฐานจิตสำนึกที่ปรากฏอยู่ในจิตวิญญาณ โดยถือเป็นแหล่ง
กำเนิดความรับผิดชอบซึ่งคนพึงมีต่อสรรพชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและดำรงอยู่ร่วมกันกับคน อีกทั้งมีการสืบทอดผล
มาเป็นเวลานาน ซึ่งโดยสังขรณ์หากถูกทำลายไปเพียงเพราะความอยาก ย่อมไม่อาจย้อนกลับไปแก้ไขอะไรได้ จึง
ควรหยั่งรู้แต่แรกได้ว่า เป็นสิ่งมีความหมายในด้านคุณค่าอย่างลึกซึ้ง

ดังนั้น เราจึงไม่อาจนำเพียงข้อ เขียนคำพูดมากำหนดความสำคัญเน้นเป็นคำสอนที่ได้ผลจริงจัง ดังกล่าวไว้
ให้รู้จักรับผิดชอบต่อสังคมและชีวิตเพื่อนมนุษย์ตลอดจนสรรพสิ่งต่าง ๆ แม้การเจาะจงไปยังกล้วยไม้ และหากพบว่าไม่
เป็นไปตามที่ตนปรารถนา ก็สั่งใช้อำนาจลงโทษตามกฎระเบียบแม้การจับตัวเข้าคุก ซึ่งล้วนเป็นสิ่งประวิสัยที่สร้างขึ้น
โดยคนในกลุ่มซึ่งเข้าไปมีอำนาจในแต่ละยุคสมัย

**มนุษย์แต่ละชีวิตหาให้มีเพียงร่างกายและจิตใจ หากควรเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่าจิตใจคือรากฐานรองรับทุกส่วน
ซึ่งมีองค์ประกอบที่มีการผสมกลมกลืนกันอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนภายใต้กระแสจิตวิญญาณ เพื่อความพร้อมมูลในการดำรงอยู่
อย่างสมศักดิ์ศรี**

ดังนั้นการมุ่งค้นคว้า เพื่อหาความจริงซึ่งอยู่ในรากฐานและถือเป็นหนึ่งเดียว สำหรับนำมาใช้ประโยชน์ในการ
ดำเนินชีวิตอันพึงหวังว่า น่าจะนำไปสู่ความสุขความสำเร็จในสิ่งที่เป็นความจริงและพึงปรารถนา ซึ่งไม่เพียงเป็นที่
ปรารถนาของแต่ละคน หากยังเข้าถึงจุดรวมกันกับสิ่งซึ่งถือเป็นความปรารถนาของธรรมชาติด้วย จึงน่าจะถือเป็นความ
ต้องการที่สำคัญที่สุด เนื่องจากช่วยให้แต่ละชีวิตที่เกิดมามีโอกาสมุ่งสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกันและช่วยให้สังคมซึ่งมี
โอกาสขยายขอบข่ายไปสู่โลก บังเกิดศานติสุขบนฐานการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น หากชีวิตแต่ละคนที่เกิดมา เริ่มค้นจากสิ่งซึ่งธรรมชาติได้มอบมาให้ในรากฐาน และได้รับโอกาสให้
พัฒนาขึ้นมาอย่างอิสระจากความเข้าใจของอีกด้านหนึ่งซึ่งมีอำนาจหนักกว่าโดยเน้นการปฏิบัติร่วมกับสภาพที่เป็นจริง
ซึ่งปรากฏหลากหลายอยู่ในกระแสสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ย่อมมีโอกาสเติบโตขึ้นมาบนแนวทางที่สอดคล้องกันกับ
การตระหนักได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นว่า สิ่งซึ่งควรคืนให้แก่ธรรมชาติและคืนแก่คนโดยถือเป็นหน้าที่อย่างแท้จริง น่าจะได้แก่-
การคืนเงื่อนไขซึ่งทำให้เกิดเกิดแก่แต่ละคนรับเอา เข้าไว้ในรากฐานจิตใจซึ่งมีมาแต่อดีต เพื่อให้โอกาสแก่กระแสการ
รับรู้ในสิ่งต่าง ๆ อย่างเข้าถึงความจริงปรากฏออกมาได้อย่างอิสระ ซึ่งผลจากสิ่งดังกล่าวย่อมช่วยให้หยั่งรู้ถึงสังขรณ์
ของทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างลึกซึ้ง

ในขั้นนี้จึงใคร่ขอนำเอาแง่คิดพื้นฐานซึ่งน่าจะถือเป็นสังขรณ์ของวิถีการเปลี่ยนแปลงมาฝากไว้ เพื่อนำไปพิจารณาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตดังต่อไปนี้

ชีวิตซึ่งเติบโตขึ้นมาบนพื้นฐานที่สะท้อนให้เห็นภาพได้ชัดเจนว่า
เกิดขึ้นตึกขึ้นมาโดยตลอดและมีคงอยู่ได้ ย่อมควรแก่ความภูมิใจ
ใจในศักดิ์ศรีที่แท้จริง ยิ่งไปกว่านั้น แนวคิดจากคุณลักษณะนี้
ร่วมด้วยพฤติกรรมจากการปฏิบัติย่อมมีโอกาสสร้างสรรค์อีก
ทั้งช่วยยให้แต่ละคนสามารถมองเห็นแนวทางที่แท้จริง อย่างได้
ผลที่สุด แม้บุคคลใดยังเข้าไม่ถึงย่อมมีโอกาสเข้าถึงได้เสมอ

ดังนั้น ความหมายของคำว่า ถิ่นกล้วยไม้สู่ธรรมชาติ หรือใครจะเรียกว่า ถิ่นสัตว์ป่าสู่ป่า - ถิ่นชีวิตสู่แผ่นดิน
และอย่างอื่น ๆ ล้วนเป็นความหลากหลายของสิ่งซึ่งอยู่เพียงภายนอกอันมิใช่ของจริง จึงเรียกกันได้อย่างอิสระโดยไม่
ต้องไปตามกันบุคคลอื่น หากเข้าถึงสังขรณ์ ... ย่อมตระหนักได้ถึงความหมายซึ่งควรปรากฏอยู่ในรากฐานและมีความ
หมายเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น ซึ่งสิ่งนี้เองก็คือเงื่อนไขที่ธรรมชาติมาแต่กำเนิดโดยที่ปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจของ
แต่ละคน ซึ่งหากได้รับโอกาสจากภายนอกให้ปรากฏและเจริญงอกงามขึ้นมาอย่างอิสระ ย่อมมีความหวังที่จะบรรลุถึง
ความเป็นหนึ่งเดียวซึ่งไร้ทั้งรูปร่างหน้าตาและสีสนิมใด ๆ ทั้งสิ้น

ผู้เขียนยังจำได้ถึงคำกล่าวตอนหนึ่งซึ่งสะท้อนออกมาท่ามกลางที่ประชุมสัมมนา เรื่อง สิ่งแวดล้อม ซึ่งจัดขึ้นครั้ง
หนึ่งในระดับชาติ และมองที่กลุ่มคนผู้อยู่เบื้องหลังการจัดและผู้เข้าร่วมรู้สึกว่ามีอิทธิพลวัดอยู่ในรากฐานชัดเจนมากพอ
สมควร ความว่า เราได้ร่ำรวยกันมามากแล้ว ขอให้แบ่งปันไปรักษาผลธรรมชาติกันบ้าง

อนึ่ง การที่จำได้ก็คงเนื่องมาจากความรู้สึกประทับใจเป็นพิเศษ แต่คงไม่ใช่เป็นความประทับใจอันเกิดจาก
การเห็นสอดคล้องกันกับแนวคิดดังกล่าว หากมีใจเป็นกลางแม้สิ่งซึ่งไม่ เห็นชอบด้วย เหตุและผลก็น่าจะทำให้รู้สึกประทับใจ
ใจในระดับเท่าเทียมกันได้ ทั้งนี้เนื่องจากช่วยให้สำนึกได้ว่า หากไม่มีค่านิยมมากกระท่อมไม่มีค่านิยมเกิดขึ้นมายังถึง
ความเชื่อมั่นด้วยเหตุผลในรากฐานตนเองให้แน่นอนยิ่งขึ้น

สิ่งซึ่งตนเองมองเห็นได้จากมุมกลับกันกับคำกล่าวที่ปรากฏขึ้นท่ามกลางบรรยากาศที่ประชุมดังกล่าวก็คือ "ธรรม-
ชาติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างอิสระและพัฒนาตัวเองมาอย่างอิสระตามเหตุและผลบนพื้นฐานสังขรณ์ ดังนั้นเมื่อเกิดผลจึงไม่
มีมนุษย์คนใดกลุ่มใดจะช่วยรักษาให้ได้ และผลที่น่ามากว่านั้นก็หมายถึงผลอันเกิดจากการกระทำของมนุษย์จนทำให้
ธรรมชาติต้องตกไปอยู่ในด้านสูญเสีย และขาดโอกาสที่จะเสริมสร้างตัวเองขึ้นมาทดแทนได้ทัน ดังนั้นการคิดแก้ไขโดยหา
ได้อย่างจริงจังจึงน่าจะเริ่มต้นจากด้านของมนุษย์เองก่อนอื่น นั่นคือ มนุษย์พึงหวนกลับไปทบทวนตนเองเพื่อมุ่งยับยั้ง-
กิเลสอันเป็นบ่อเกิดแห่งความอยากซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจเป็นธรรมชาติให้ลดลงได้ สิ่งซึ่งถือเป็นเป้าหมายร่วม
กันระหว่างสังขรณ์ของธรรมชาติกับชีวิตมนุษย์ย่อมมีโอกาสเป็นไปได้อย่างแน่นอนที่สุด

การถิ่นกล้วยไม้สู่ธรรมชาติ หรือใครจะกล่าวว่า ถิ่นพรรณไม้ชนิดนั้นชนิดนี้รวมถึงสัตว์ป่าสู่ป่าสู่ธรรมชาติที่สุด
แล้วแต่จะคิดจะกล่าวได้อย่างอิสระท่ามกลางภาวะความหลากหลายบนพื้นฐานธรรมชาติของมนุษย์ หากแต่ละคนละจาก
ภาวะยึดติดอยู่เพียงด้านซึ่งเป็นรูปแบบย่อมช่วยยให้เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงว่า ชีวิตแต่ละคน เริ่มต้นจากสิ่งใดก็ได้

ซึ่งคุณค้นพบเองว่ามีความรักแล้ว ทั้งความรักความสนใจที่ปรากฏอยู่ในรากฐานตัวเอง และสิ่งซึ่งปรากฏอยู่ ๗ ภายในกลอนได้แก่ปัจจัยในด้านวัตถุที่อหัตถการทั้งตนเองเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเริ่มจากสิ่งซึ่งปรากฏในรากฐานอันดีเป็นเงื่อนไขที่มีพลังผลักดันที่สำคัญที่สุด เพื่อหวังใช้ในการแสวงหาสิ่งซึ่งอยู่ภายนอกให้เป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีเหตุผล จากภาพรวมบนพื้นฐานโครงสร้างดังกล่าว น่าจะส่งผลสะท้อนกลับมาช่วยให้ระบบการเรียนรู้ในตนเอง สามารถ เข้าถึงสิ่งซึ่งมีเหตุผลถึงซึ่งกันและกันในทุกเรื่อง ลึกซึ่งถึงแก่นแท้ยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

อนึ่งในเมื่อหลักธรรมได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีบทบาทสัมพันธ์ถึงชีวิตประจำวันของมนุษย์ ย่อมมีเหตุผลเป็นความจริงปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจมนุษย์เอง ดังนั้นความหวังที่จะแก้ไขปัญหาค่าต่าง ๆ ได้อย่างจริงจัง จึงหาใช่มุ่งไปยังกลด้วยไม่ยิ่งจำเพาะเจาะจงไปยังชนิโคชนิกหนึ่ง แม้พรณไม่ชนิโคกลุ่มมิโคหรือสัตว์ป่าชนิโคกลุ่มมิโคก็ตามซึ่งปรากฏอยู่บนพื้นฐานความหลากหลายในกระแสสิ่งแวดล้อมของแต่ละคนแม้กระทั่งป่า โดยที่เข้าใจว่าคือธรรมชาติไม่

หากควรมุ่งไปยัง ธรรมชาติของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเริ่มต้นจากธรรมชาติซึ่งปรากฏอยู่ในรากฐานตนเองก่อนอื่น เพื่อหวังให้เงื่อนไขอันเป็นเหตุที่แท้จริงได้รับการเปิดออก ช่วยให้สามารถเข้าใจถึงความจริงของเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่งอื่น ๆ ได้อย่างถ่องแท้ ย่อมถือเป็นความหวังสำหรับผู้ที่เข้าถึงเหตุและผลแล้ว ว่าทุกสิ่งทุกอย่างน่าจะได้รับโอกาสให้สามารถฟื้นฟูตัวเองรวมถึงมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นที่พึ่งหาแก่บรรดามวลมนุษยชาติได้อย่างมั่นคงยั่งยืน แม้ในที่สุดจะต้องค่อยสลายไปตามสังขาร ย่อมเป็นไปอย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

อนึ่ง เมื่อถึงวันเวลาที่หึงต้องคืบไป อย่างน้อยก็ช่วยให้ตนเองรู้สึกได้ว่า ไปอย่างมีความสุขสงบเป็นธรรมชาติ เนื่องจากได้ทำหน้าที่ค้นทุกสิ่งทุกอย่างซึ่งธรรมชาติให้มาแต่เกิด กลับสู่ธรรมชาติอย่างดีที่สุดแล้ว

แม้สภาพที่เป็นจริงภายในรากฐานจิตใจแต่ละคน จะค้นลึกหนาบางเพราะมีน้ำหนักผูกติดอยู่กับเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่เท่ากัน ทำให้บางคนสามารถเห็นทุกสิ่งทุกอย่างกลับสู่ธรรมชาติไปหมดตั้งแต่ร่างกายและชีวิตตัวเองยังไม่สิ้น แต่มีบางคนแม้ถึง เวลาแล้วก็ยังคงหวงแหนเอาไว้อีกไม่ว่ามากหรือน้อย หากไม่นำเอาจิตใจไปยั้งคิดทบทวนก่อนจบชีวิตยังมีอีกมากน้อยแต่ไหน หรือแม้มุ่งคิดอีกด้านหนึ่งว่าคนได้ค้นให้หมดแล้วตั้งแต่ยังมีชีวิตอยู่ ซึ่งสิ่งดังกล่าวก็คือพฤติกรรมที่ช่วยให้อ่านถึงความจริงได้ว่า ยังคงมีการนำมาสั่งสมให้มากขึ้นไปอีก

อย่างไรก็ตาม แม้ตามความเป็นจริงจะได้ค้นกลด้วยไม้หรือสิ่งอื่นใดที่เคยมุ่งนำมาสนองประโยชน์แห่งตน กลับสู่ธรรมชาติจะหมดสิ้นไปตั้งแต่ร่างกายและชีวิตคนจะยังอยู่ แต่พันธะผูกพันในส่วนลึกของความรู้สึกซึ่งควรปรากฏอยู่ในรากฐานตนเองย่อมต้องมีอยู่ หากอยู่บนพื้นฐานซึ่งมีการปรับเปลี่ยนตัวเองมาปรากฏอยู่เหนือรากฐานที่อิสระหรือบริสุทธิ์แล้ว จึงช่วยให้หยั่งรู้ได้อย่างลึกซึ้งถึงบุญคุณของสังขาร ที่ช่วยให้ระลึกได้เสมอว่า หากไม่มีสรรพชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ซึ่งปรากฏหลากหลายอย่างอิสระอยู่ในกระแสสิ่งแวดล้อมของชีวิตประจำวันให้ตนเองมีโอกาสสัมผัสและศึกษาอย่างอิสระแล้ว การหยั่งรู้ถึงความจริงซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนลึกที่สุดของรากฐานตนเองย่อมไม่อาจเป็นไปได้

ดัง เช่นความรู้สึกอย่างหนึ่งซึ่งเกิดขึ้นในช่วงหลัง ๆ ของชีวิต และชอบนำมากล่าวไว้ ๗ นั่นคือ หากไม่มีวันนั้น ย่อมไม่มีวันนี้ และหากไม่ได้รับโอกาสให้สัมผัสกับความจริงจากวันนั้นถึงวันนี้ย่อมไม่อาจพบว่า แท้จริงแล้วทุกสิ่งทุกอย่างต่างก็ไม่มีอะไรเลยทั้งสิ้น

อนึ่งถ้าเข้าใจได้จริง คงปลอดแล้วจากการนำกระแสสิ่งต่าง ๆ มาสร้างเป็นเงื่อนไขไว้ในรากฐานจิตใจตนเอง คงมีแต่มุ่งคิดอย่างแน่วแน่อยู่เพียงสิ่งเดียวว่า ระหว่างยังมีชีวิตอยู่คนคงต้องปฏิบัติหน้าที่คือไปอย่างดีที่สุด โดยอีกด้านหนึ่งพึงควรระมัดระวังด้วยว่าจะไม่เกิดความประมาท ย่อมถือเป็นวิถีทางที่ส่งผลเชื่อมโยงถึงความสุขที่-

แท้จริง บนพื้นฐานธรรมชาติในตัวเองอย่างสมบูรณ์ครบถ้วนแล้วสำหรับชีวิตนี้

เราคงสรุปจากภาพรวมของบทความเรื่องนี้ได้ว่า การคิดของแต่ละสิ่งจากรากฐานความรู้สึกของจิตใจตัวเอง ผู้ธรรมชาติซึ่งมีเพียงความว่างเปล่าควรถือเป็นสัจธรรมพื้นฐานจึงน่าจะเป็นสิ่งที่ได้ผลแน่นอนที่สุดไม่ว่าจะมองสู่เรื่องกล้วยไม้หรืออื่นใดก็ตาม ในอีกด้านหนึ่งย่อมไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้แก่บุคคลอื่นชีวิตอื่นซึ่งเป็นเพื่อนร่วมโลก

แม้การคิดการปฏิบัติที่เน้นให้คนอื่นต้องนำสิ่งนั้นสิ่งโน้นไปกิน หรืออีกด้านหนึ่งไม่ให้ไปนำเอามาสอนของความ ต้องการของแต่ละคน แม้อาจไม่บังคับแต่หวังให้เป็นไปตามความสมัครใจคงเป็นไปได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากบนพื้นฐาน ความจริงของชีวิตแต่ละคนซึ่งชี้ไว้อย่างชัดเจนว่า คนเราที่เกิดมาและอยู่ร่วมกัน ย่อมมีธรรมชาติที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นการคิดเช่นนี้ อีกทั้งมีการนำมาอ้างว่า ทำเพื่อส่วนรวม และเมื่อไม่ไปคาบปราดนาก็ยังมีการสืบสานต่อไป- ถึง ใช้อ่านอาจบังคับ หากมองย้อนกลับได้จะพบว่า จริง ๆ แล้วผู้คิดผู้นำปฏิบัติตนเองที่ยังคงเป็นคนเห็นแก่ตัวอย่าง- ปฏิเสธไม่ได้ อย่างไรก็ตามสิ่งทั้งหลายทั้งหมดก็ได้ช่วยให้บุคคลผู้มีประสพการณ์ มีโอกาสเข้าใจชีวิตมนุษย์ปุถุชนซึ่ง ปรากฏหลากหลายได้ถึงพื้นฐานอันเป็นธรรมชาติอย่างมุ่งถึงแก่นลึกซึ่งยิ่งขึ้น

ดังนั้นสาระทั้งหลายซึ่งนำมาเขียนเป็นบทความนี้ ไม่ว่าใครจะมองว่าคือเรื่องกล้วยไม้ เรื่องธัมมะ หรือแม้ เรื่องอื่น ผู้เขียนคงไม่นำมาใส่ใจใด ๆ ทั้งสิ้น แต่เมื่อรู้อะไร รู้อย่างไร และรู้ได้ลึกซึ้งถึงไหนก็นำมาเสนอไว้แค่นั้น หากสรรพชีวิตและสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏหลากหลายอยู่ในกระแสสิ่งแวดล้อมมาแต่ เริ่มกำเนิดขึ้นบนพื้นฐานความ- จริงแห่งคน ไม่ว่าในอดีตจะทำให้รู้สึกว้าหรือไม่ว้า เมื่อมาถึงขั้นนี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงมาทำให้หยั่งรู้ได้ว่า ทุกรูป ลักษณะและสภาวะซึ่งผ่านเข้ามาสู่ชีวิตตัวเองและพ้นไปแล้วล้วนเป็นสิ่งที่มีคุณค่าด้วยกันทั้งสิ้น โดยเฉพาะสำหรับ ชีวิตที่ได้รับแล้วจากสิ่งซึ่งเป็นความจริงช่วยให้เชื่อมั่นได้อย่างปราศจากความเคลือบแคลงใด ๆ ทั้งสิ้น

*****